

B

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

(ગુજરાત સરકાર દ્વારા સ્થાપિત)

“જ્યોતિર્મય” પરિસર,

શ્રી બાલાજી મંદિરની સામે, સરખેજ-ગાંધીનગર હાઈવે,

છારોડી, અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૮૧

E-mail: feedback@baou.edu.in Website : www.baou.edu.in

સત્રીયકાર્ય જાન્યુઆરી- ૨૦૧૬

સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ: (BDP)

પાઠ્યક્રમ શીર્ષક

ECO-08.0910.11

કંપની લો :- ECO-08

મુદ્રા, બેન્કીંગ અને નાણાંકીય સંસ્થાઓ :- ECO-09

પડતરનાં તત્ત્વો :- ECO-10

આયકરનાં તત્ત્વો :- ECO-11

અભ્યાસકેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :- ૩૦/૦૬/૨૦૧૬

નોંધ :- વિદ્યાર્થીઓએ નિયત સમય મર્યાદામાં સ્વાધ્યાયકાર્યો અભ્યાસકેન્દ્ર પર

જમા કરાવવા તેમજ મૂલ્યાંકન થયા બાદ મૂલ્યાંકન પત્રક

સાથે અભ્યાસ કેન્દ્ર પરથી પરત અવશ્ય લેવું.

:-જમા કરાવવાની છેલ્લી તારીખ :- ૩૦/૦૬/૨૦૧૬ પછી વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા

મોકલાવેલ સ્વાધ્યાયકાર્ય સ્વીકારવામાં આવશે નહીં.

U

સત્રીયકાર્ય માટે આવશ્યક સૂચનાઓ

પ્રિય વિદ્યાર્થી મિત્રો

દૂરવર્તી શિક્ષણમાં અભ્યાસ માટે દરેક અભ્યાસક્રમમાં પાઠ્યક્રમ દીઠ સ્વાધ્યાયકાર્યો રજૂ કરવા ફરજિયાત છે. આ યુનિવર્સિટીમાં વર્ષ ૨૦૦૮ સુધીના પ્રવેશાર્થીઓ માટે મ.ઇ./મ.ઝઢ ના પ્રથમ વર્ષ, બીજા વર્ષ તેમજ ત્રીજા વર્ષના તમામ અભ્યાસ ક્રમ/પાઠ્યક્રમમાં ચાર ક્રેડિટના પાઠ્યક્રમમાં બે અને આઠ ક્રેડિટના પાઠ્યક્રમમાં ત્રણ સ્વાધ્યાયકાર્યો તૈયાર કરવાનો નિયમ હતો. એકેડેમીક પ્લાનીંગ બોડની (ઈ.મ.મંજૂરીથી) ઓગષ્ટ-૨૦૦૯ થી પાઠ્યક્રમ દીઠ એક-એક સ્વાધ્યાયકાર્ય રજૂ કરવાની નવી પદ્ધતિ શરૂ થયેલ છે. તેથી આપને પાઠ્યક્રમ દીઠ એક-એક સ્વાધ્યાયકાર્ય જે અભ્યાસ કેન્દ્ર પરથી મેળવવાના હોય અને તેને નિશ્ચિત થયેલ છેલ્લી તારીખમાં સ્વ-અધ્યયનના આધારે તૈયારી કરી, પોતાના અભ્યાસ કેન્દ્ર પર જમા કરાવવાના રહેશે. દરેક સ્વાધ્યાયકાર્ય માટે ૧૦૦ ગુણ નિશ્ચિત છે. જેમાં પાસ થવા માટે ૩૬ ગુણ જરૂરી છે. પરિણામમાં તેનો ભારાંક ૩૦% છે.

આ સત્રીયકાર્યનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય પરીક્ષા માટેની પૂર્વ તૈયારી છે. સત્રીયકાર્યમાં પૂછવામાં આવેલ પ્રશ્નોનું માળખું પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રો જેવું હોય છે. પ્રશ્નોના જવાબમાં અભ્યાસ સામગ્રીનું પુનરાવર્તન કરવાનું નથી હોતું. તમે વાંચનથી જે શીખ્યા છો, જે સમજ્યા છો, તે પોતાની ભાષામાં લખવાનું હોય છે. જેથી તમે સ્વાધ્યાયકાર્યો તૈયાર કરવાની કામગીરી ગંભીરતાથી કરશો. તમારે પાઠ્યક્રમના સ્વાધ્યાયકાર્યોમાં પૂછવામાં આવેલ પ્રશ્નોના જવાબ લખતા પહેલા પ્રથમ પાના ઉપર નીચે મુજબની માહિતી લખવી જરૂરી છે.

નોંધણી નંબર:- _____
પૂરું નામ :- _____
સરનામું :- _____
મોબાઈલ નં :- _____
તારીખ :- _____

અભ્યાસક્રમ :- _____
પાઠ્યક્રમ :- _____
સ્વાધ્યાય સંખ્યા:- _____

અમે ઈચ્છીએ છીએ કે તમે દરેક સત્રીયકાર્ય અલગ અલગ ચોપડામાં સુંદર ભાષામાં ઉપર દર્શાવેલ મુજબની માહિતી સાથે છેલ્લી તારીખ પહેલા અભ્યાસ કેન્દ્ર પર મોકલી આપશો.

જૂના વિદ્યાર્થીઓ (૨૦૦૮ સુધીના) માટે જૂની પદ્ધતિના સ્વાધ્યાયકાર્યો યુનિવર્સિટીની વેબસાઈટ પર ઉપલબ્ધ છે. જે ધ્યાને લેવું.

શુભેચ્છા સહ

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠ્યક્રમ કોડ :- ECO-08 :- કંપની લો
સત્રીયકાર્ય કોડ :- ECO-08/AST-01/TMA/૨૦૧૬
(તમામ પાઠ્યસામગ્રી પર આધારિત)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :- ૩૦/૦૬/૨૦૧૬ (કુલ ગુણ:-૧૦૦)

- વિભાગ-ક વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૫૦૦ શબ્દોમાં આપો.
- ૧ કંપની ધારા હેઠળ સ્થપાયેલ વિવિધ પ્રકારની કંપનીના પ્રકાર જણાવો. (2x20=40)
અથવા
વિજ્ઞાપનપત્રમાં ગેરરજૂઆત માટે શેર ફાળવણી મેળવનારે વળતર માટે કરેલા દાવામાં ડાયરેક્ટરોને મળતા ઉપાયો વર્ણવો..
- ૨ શેરોનો અર્થ જણાવો તેમજ તેના પ્રકારો સમજાવો.
અથવા
ફરજીયાત ફંડયો એટલે શું? કયા સંજોગોમાં કંપનીનો અદાલત દ્વારા ફરજીયાત ફંડયો થાય ?
- વિભાગ-ખ મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૦૦૦ શબ્દોમાં આપો. (2x15=30)
- (૧) અસાધારણ સામાન્ય સભા
(૨) આર્ટિકલ્સમાં ફેરફાર
(૩) કયા સંજોગોમાં ડિરેક્ટરનો હોદ્દો ખાલી થશે?
(૪) કંપનીના નોંધણી માટે રજીસ્ટ્રાર સમક્ષ રજૂ કરવા પડતા દસ્તાવેજોની યાદી આપો.
- વિભાગ-ગ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) (4x5=20)
- (૧) પ્રવર્તકોની જવાબદારી
(૨) સભ્યના હકો
(૩) લઘુત્તમ ભરણું
(૪) કાયદેસર સભાની જરૂરિયાતો
(૫) કંપની સેક્રેટરીની લાયકાત
- વિભાગ-ઘ નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (10x1=10)
- (૧) કંપની સેક્રેટરી એ માત્ર ડાયરેક્ટરોને જવાબદાર છે, નહીં કે શેરહોલ્ડરોને. -
(૨) પ્રોક્ષી એ કંપનીનો સભ્ય હોવો જરૂરી છે. -
(૩) અદાલતની દેખરેખ હેઠળ કંપનીના ફંડયાને કંપનીનો સ્વૈચ્છિક ફંડયો માની લેવાશે -
(૪) કંપનીનું કોઈપણ કાર્ય તેના ઉદ્દેશ કલમથી ઉપરવટ હોય તેને સત્તાની ઉપરવટ કહેવાય. -
(૫) કંપની અને તેના સભ્યો વચ્ચેનું નિયમન આર્ટિકલ ઓફ એસોસિયેશનથી થાય છે. -
(૬) ઈક્વિટી શેરધારકોને નિશ્ચિત દરે ડિવીડન્ડ મેળવવાનો અધિકાર છે. -
(૭) જાહેર કંપનીની તેના આર્ટિકલ્સ સિવાય નોંધણી થઈ શકે નહીં. -
(૮) સભ્યોનું રજીસ્ટર બંધ હોય તે સમયગાળા દરમ્યાન શેરોનો બદલો થઈ શકે નહીં. -
(૯) જો કંપનીના બધા સભ્યો સંમત થાય તો કંપની પ્રાથમિક કરારો માન્ય કરી શકે. -
(૧૦) કંપની દ્વારા જાહેર કરવામાં આવનાર ડિવીડન્ડના દરની ભલામણ કરવાની સત્તા બોર્ડને છે. -

૦૦૦

ECO-08

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠ્યક્રમ કોડ :- ECO-09:- મુદ્રા, બેન્કીંગ અને નાણાંકીય સંસ્થાઓ

સત્રીયકાર્ય કોડ :- ECO-09/AST-01/TMA/૨૦૧૬

(તમામ પાઠ્યસામગ્રી પર આધારિત)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :- ૩૦/૦૬/૨૦૧૬

(કુલ ગુણ:-૧૦૦)

- વિભાગ-ક વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૫૦૦ શબ્દોમાં આપો. (કુલ ગુણ:-૧૦૦)
- ૧ કુગાવાનો અર્થ જણાવી તેના પ્રકારો સમજાવો. (2x20=40)
અથવા
મધ્યસ્થ બેંકનાં પરંપરાગત અને પ્રોત્સાહક કાર્યોની ચર્ચા કરો.
- ૨ રાજ્ય નાણાંકીય નિગમોની કામગીરીની ચર્ચા કરો. (2x15=30)
અથવા
આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાંની જરૂરિયાત ઉદ્ભવે છે તે પરિબળોની ચર્ચા કરો.
- વિભાગ-ખ મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૦૦૦ શબ્દોમાં આપો. (કોઈપણ બે) (2x15=30)
- (૧) આંતરરાષ્ટ્રીય તરલતા વધારવા માટેની દરખાસ્તો.
(૨) ભારતીય વિકાસબેંકોની સમીક્ષા
(૩) ભારતમાં બેંકિંગ માળખું.
(૪) નાણાનું મહત્વ.
- વિભાગ-ગ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) (4x5=20)
- (૧) નાણાંનો ચલણવેગ.
(૨) બેંકિંગનું આર્થિક મહત્વ.
(૩) જમીન વિકાસબેંકો.
(૪) સામાન્ય વીમા કંપનીઓ.
(૫) વિશ્વબેંકની નિષ્ફળતા.
- વિભાગ-ઘ નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે દર્શાવો. (10x1=10)
- (૧) વિશ્વબેંકનું ધિરાણ સામાન્ય રીતે દેશથી બંધાયેલું હોતું નથી, પરંતુ યોજનાથી બંધાયેલું હોય છે. -
(૨) વિનિમય નિયંત્રણો આંતરરાષ્ટ્રીય સમન્વય માટે જરૂરી છે. -
(૩) વેપારતુલા દેશની વસ્તુની નિકાસ અને આયાત વચ્ચેનો તફાવત સૂચવે છે. -
(૪) એલ.આઈ.સી.એ નિયંત્રિત કંપની છે. -
(૫) આઈ.એફ.સી.આઈ.ની સ્થાપના માટે વિશ્વબેંક કસોટી પૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી છે. -
(૬) નાબાર્ડની ભરપાઈ થયેલી મૂડી રૂ. ૧૦૦ કરોડ છે. -
(૭) શાખાગત બેંકિંગ પદ્ધતિ મોટા ભાગે વ્યાજના દરોમાં એકરૂપતા લાવે છે. -
(૮) બેંક દરની નીતિ કુગાવાને અંકુશમાં લેવાનું યોગ્ય પગલું છે. -
(૯) વ્યાપારી બેંકો પ્રાથમિક થાપણનો ઉપયોગ શાખસર્જન કરવા માટે કરે છે. -
(૧૦) કેઈન્સના મત અનુસાર અર્થતંત્રમાં નાણું તટસ્થ છે. -

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠ્યક્રમ કોડ :- ECO-10:- પડતરનાં તત્વો
સત્રીયકાર્ય કોડ :- ECO-10/AST-01/TMA/૨૦૧૬
(તમામ પાઠ્યસામગ્રી પર આધારિત)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :- ૩૦/૦૬/૨૦૧૬

(કુલ ગુણ:-૧૦૦)

વિભાગ-ક દાખલાઓના જવાબ આપો.

(20x2=40)

- ૧ નીચેની વિગતો શ્રી મયંકને લગતી છે જે રૂ. 40 લાખના એક કરારને લગતી છે. નીચેની વિગતો ધ્યાને લઈને ત્રણ વર્ષ માટે કરાર ખાતું તૈયાર કરો અને કોન્ટ્રાક્ટરના ચોપડામાં કરાર આપનારનું ખાતું અને ચાલુ કામ ખાતું પણ તૈયાર કરો.

વિગત	2008	2009	2010
ગાડાભાડું	20000	60000	50000
સામાન્ય ખર્ચાઓ	20000	50000	16000
મજૂરી	430000	600000	500000
માલસામાન	450000	700000	600000
બિનપ્રમાણિત કામ	10000	50000	-
પ્રમાણિત કામ	900000	3000000	4000000

2008ની શરૂઆતમાં રૂ. 100000નો પ્લાન્ટ લાવવામાં આવ્યો હતો અને વાર્ષિક 25% ના દરે ધસારો ગણેલ છે. કરાર આપનારે પ્રમાણિત કામ 80% રોકડ ચુકવવાની હતી અને 2010માં ખાતાની પતાવટ કરવામાં આવી.

અથવા

- ૧ નીચેની માહિતી એક ઓઈલ મિલના અહેવાલ તારીખ ૩૧મી માર્ચ ૨૦૧૫ ના રોજ પુરા થતાં વર્ષ માટે લેવામાં આવી છે.

કોપરાની ખરીદી 500 ટન રૂ 400000

વિગત	પીસવાની પ્રક્રિયા (રૂ)	શુદ્ધિકરણ પ્રક્રિયા (રૂ)	ફીનીશીંગ પ્રક્રિયા (રૂ)
મજૂરીની પડતર	5000	2000	3000
વીજળી બળતણ	1200	720	480
માલસામાન	200	4000	-
વરાળ	1200	900	900
મશીનરી રીપેરીંગ	560	660	280
કારખાનાનાં ખર્ચા	2640	1200	440
પીપની પડતર	-	-	15000

300 ટન કાચું તેલ ઉત્પન્ન કરવામાં આવ્યું. 240 ટન ઓઈલ ગાળવાની પ્રક્રિયા દરમિયાન મળ્યું. 248 ટન ઓઈલ ડીલીવરી માટે તૈયાર કરવામાં આવ્યું. કોપરાની ગુણો રૂ. 800 માં વેચી. 175 ટન કોપરાનો ખોળ રૂ. 22000માં વેચ્યો. પીસવાની પ્રક્રિયામાં વજનનો ઘટ 25 ટન. શુદ્ધિકરણ પ્રક્રિયા દરમિયાન 45 ટન ઉપપેદાશ મેળવવામાં આવી અને તેનું મૂલ્ય રૂ. 13500 આંકવામાં આવ્યું. નીચે દર્શાવેલ મુજબ પ્રક્રિયા ખાતાં તૈયાર કરો.

(1) કોપરું પીસવાની પ્રક્રિયા

(2) શુદ્ધિકરણની પ્રક્રિયા

(3) ફીનીશીંગ પ્રક્રિયા

2 નીચેની માહિતી અમિત કંપની લિ. ના ઓગસ્ટ 2014 ના મહિનાના પડતરના હિસાબો પરથી મેળવેલ છે.
મહિનાનું ઉત્પાદન અને વેચાણ 10000 એકમો

રૂ.

(1) તા.1-8-15ના રોજ કાચા માલનો સ્ટોક -----	30000
(2) તા.31-8-15ના રોજ કાચા માલનો સ્ટોક-----	40000
(3) ઓફિસ પગાર -----	18000
(4) હાઉસ નો પગાર-----	12000
(5) ચૂકવેલ પ્રત્યક્ષ મજૂરી -----	116000
(6) પ્રત્યક્ષ ખર્ચા -----	40000
(7) કાચા માલની ખરીદી -----	184000
(8) આવક માલ ગાડાભાડું -----	6000
(9) જાવક માલ ગાડાભાડું -----	90000
(10) આપેલ રોકડ વટાવ -----	3000
(11) પરચુરણ માલસામાન -----	24000
(12) પરોક્ષ મજૂરી -----	30000
(13) કારખાનાની વીજળી -----	11000
(14) સાંચા અને યંત્રોની મરામત -----	13000
(15) સાંચા અને યંત્રો પર ધસારો -----	10000
(16) ડિબેન્યર પર વ્યાજ -----	20000
(17) ઓફિસનું ભાડું -----	24000
(18) ડીરેક્ટરની ફી -----	12000
(19) મુસાફરી ખર્ચા -----	15000
(20) સેલ્સમેનનો પગાર અને કમીશન -----	36000
(21) ઓફીસ પગાર -----	18000
(22) સામાન્ય ખર્ચા -----	14000
(23) જાહેરાત ખર્ચ -----	20000
(24) ચુકવવાની બાકી પ્રત્યક્ષ મજૂરી -----	4000
(25) કારખાનાનાં ભંગાર વેચાણની આવક -----	6000

ઉપરની વિગતો પરથી પડતરના દરેક તત્વની એકમ દીઠ તથા કુલ પડતર દર્શાવતું ઓગસ્ટ 2014 ના મહિનાનું પડતરનું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

2 મે 2007 દરમિયાન એક કારખાનામાં માલની આવક અને જાવકની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે.નીચે ની વિગતો ધ્યાને લઈ ને 'ફીફ્ટ'

પદ્ધતિ મુજબ મે 2007ના માસ માટેની સ્ટોર્સ ખાતાવહી તૈયાર કરો.

મે 01 શરૂનો માલ માલસ્ટોક 3000 કિ.ગ્રા.રૂ .12 કિ.ગ્રા. દીઠ

મે 02 પૂરો પાડેલ માલ 200 કિ.ગ્રા.

મે 03 પૂરો પાડેલ માલ 500 કિ.ગ્રા.

મે 04 પૂરો પાડેલ માલ 600 કિ.ગ્રા.

મે 05 માલ ની ખરીદી 800 કિ ગ્રા રૂ 12.50 કિ.ગ્રા. દીઠ

મે 09 પૂરો પાડેલ માલ 600 કિ.ગ્રા.

મે 10 માલ ની ખરીદી 400 કિ ગ્રા રૂ 12.50 કિ.ગ્રા. દીઠ

મે 11 પૂરો પાડેલ માલ 600 કિ.ગ્રા.

મે 12 કારખાનામાંથી પરત માલ 03 મે ના રોજ જાવક થયેલ માલમાંથી 40 કિ ગ્રા

મે 13 પૂરો પાડેલ માલ 900 કિ.ગ્રા.

મે 16 માલ ની ખરીદી 1000 કિ ગ્રા રૂ 13.00 કિ.ગ્રા. દીઠ (જેમાં 10 કિ ગ્રા. ની માલઘટ માલૂમ પડી હતી.)

મે 18 પૂરો પાડેલ માલ 800 કિ.ગ્રા.

મે 20 કારખાનામાંથી પરત માલ, 09 મે ના રોજ જાવક થયેલ માલમાંથી 120 કિ ગ્રા

મે 22 પૂરો પાડેલ માલ 600 કિ.ગ્રા.

મે 26 માલ ની ખરીદી 800 કિ ગ્રા રૂ 12.00 કિ.ગ્રા. દીઠ

મે 29 પૂરો પાડેલ માલ 400 કિ.ગ્રા.

વિભાગ -ક દાખલાઓના/પ્રશ્નોના ના જવાબ આપો .(ગમે તે બે)

(૨x15 =30)

૧ પડતર નો અર્થ તથા વર્ગીકરણ સમજાવી પડતરની પદ્ધતિઓ વિશે સમજૂતી આપો.

૨ નીચેની માહિતી પરથી વિભાગીય શિરોપરી ખર્ચાની વહેંચણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો .

સ્ટોર્સ	રૂ 1600	કર્મચારીકલ્યાણ ખર્ચ	રૂ 6000
ઘસારો	રૂ 60000	શક્તિ (પાવર)	રૂ 2200
મરામત (સમારકામ)	રૂ 12000	વીજળી	રૂ 400
સામાન્ય શિરોપરી ખર્ચા	રૂ 24000	ભાડું અને વેરા	રૂ 1100

વિગત	ઉત્પાદન વિભાગો			સેવા વિભાગો	
	A	B	C	x	Y
કર્મચારીની સંખ્યા	3000	4500	4500	1600	1400
વીજળીના કિલોવોટ	12000	9000	6000	3000	3000
મિલકતનું મૂલ્ય (રૂ)	120000	80000	60000	20000	20000
લાઈટ ના પોઈન્ટ	20	32	08	12	08
વિસ્તાર (રોકેલ જગ્યા ચોરસવાર)	300	500	100	100	100
સીધી મજૂરી (રૂ)	60000	90000	120000	30000	60000
સીધી માલસામગ્રી (રૂ)	30000	60000	60000	44000	45000

સેવાવિભાગ 'Y' ના ખર્ચા સીધી મજૂરી ના પ્રમાણ માં અને સેવાવિભાગો 'x' ના 5:3:2 ના પ્રમાણ માં ઉત્પાદનવિભાગો પર ફાળવો .

૩ માલસામગ્રી-અંકુશ નો અર્થ જણાવી માલસામગ્રી-અંકુશ ની વિવિધ પદ્ધતિઓ સમજાવો

૪ નીચે ના પશ્ચો ના માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો

(1) નીચે ની માહિતી પર થી આર્થિક વરદી જથ્થાની ગણતરી કરો

વાર્ષિક વપરાશ 6000 એકમો

એકમ દીઠ માલસામગ્રી પડતર રૂ 20.00

પ્રતિ ઓડર વરદી મુકવાનો અને માલ મેળવવાનો ખર્ચ રૂ.60.00

એક એકમનો વાર્ષિક નિભાવ ખર્ચ : માલસામગ્રી મૂલ્ય ના 10%

(૨) એક જોબ પૂર્ણ કરવા માટેનો પ્રમાણ સમય ૨૦૦ કલાકો છે અને કલાક દીઠ વેતન દર રૂ 5 છે.

કારીગર દ્વારા જોબ પૂર્ણ કરવા

માટે ખરેખર 160 કલાક લેવાય છે. નીચે ના આધારે વેતન ની ગણતરી કરો

(1) સમય વેતન દર

(૨) કાર્ય વેતન દર

(3) હેલ્સી યોજના

(4) રોવન યોજના

(3) કારખાના શિરોપરી ખર્ચ ની વસુલાત (સમાવેશ) ની પદ્ધતિઓ સમજાવો

વિભાગ -ગ નીચે ના પ્રશ્નોના ના જવાબ આપો .(ગમે તે બે)

(૨x5 =10)

(1) કેન્દ્રિત અને વિકેન્દ્રિત ખરીદીના ફાયદા અને ગેરફાયદા સમજાવો

(૨) કિંમત નિર્ધારણની પદ્ધતિઓ જણાવી FIFO પદ્ધતિ વિશે સમજૂતી આપો.

(3) પડતર અને નાણાંકીય હિસાબો વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો

વિભાગ -ઘ અતિ ટૂંકમાં જવાબ આપો .(ગમે તે દશ)

(૨x10 =20)

(1) પુનઃવરદી જથ્થો શોધવાનું સૂત્ર જણાવો

(૨) બિન અંકુશિત અનુત્પાદક સમયની પડતર ક્યાં ખાતે લાગુ પડે છે .

(3) એક કંપનીનો અંદાજીત શિરોપરી ખર્ચ રૂ 20000 અને અંદાજીત કલાકો 10000 છે. તો પૂર્વનિર્ધારિત દર શોધો.

(4) મજૂર ફેરબદલી દર શોધવાના સૂત્રો જણાવો .

(૫) બિનપ્રમાણિત કામ એટલે શું ?

(6) બીનકાર્ડનો અર્થ જણાવો

(7) કાર્ય સમયનોધ ની પદ્ધતિઓ જણાવો

(8) હેલ્સી પ્રીમીયમ યોજના ગણતરીની પદ્ધતિનું સૂત્ર સમજાવો

(9) પડતર નિર્ધારણના ચાર હેતુઓ આપો

(10) સ્થિર ખર્ચનો અર્થ આપી બે ઉદાહરણ જણાવો

(11) ખરીદ-વરદી એટલે શું ?

(12) માલસામગ્રી-અંકુશ ની ચાર પદ્ધતિ જણાવો

ECO-11:- આયકરનાં તત્ત્વો

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :-૩૦/૦૬/૨૦૧૬

(કુલ ગુણ:-૧૦૦)

વિભાગ-ક વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૫૦૦ શબ્દોમાં આપો .

(2×20=40)

૧ ખેતીની આવકની વ્યાખ્યા આપી તેના પ્રકાર જણાવો.

અથવા

ડિવિડન્ડની વ્યાખ્યા સમજાવો તથા ડિવિડન્ડની કરપાત્રતા અંગેની જોગવાઈઓ સમજાવો.

૨ સવલતોની વ્યાખ્યા સમજાવી તેના કરપાત્રતાની દ્રષ્ટિએ પડતા પ્રકારો જણાવો.

અથવા

આવકવેરા દ્વારા આર્થિક વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા માટેની કપાતો જણાવો.

૧

નીચેની વિગતોને આધારે આકરણી વર્ષ ૧૯૯૦-૯૧ માટે શ્રી અમીતકુમારની પગારની કરપાત્ર આવક ગણો.

મૂળ પગાર રૂ. ૪,૦૦૦ માસિક

ડી.એ. મૂળ પગારના ૩૦%

બોનસ રૂ. ૧૨,૦૦૦

રાયરચીલા વગરનું રહેઠાણના ભાડાની સવલત રૂ. ૬૦૦૦ વાર્ષિક

કાયદેસરના પ્રોવિડન્ટ ફંડમાં પોતાનો ફાળો મૂળ પગારના ૧૦%

પ્રોવિડન્ટ ફંડમાં ૧૧.૫% લેખે જમા થયેલ વ્યાજ રૂ. ૧૦,૩૫૦

ચૂકવેલ જીવનવીમા પ્રીમિયમ રૂ. ૮,૦૦૦

અન્ય આવક રૂ. ૮૦,૦૦૦

૨

નીચેની વિગતોને આધારે દરેક મકાનનું ચોખ્ખું વાર્ષિક મૂલ્ય આકરણી વર્ષ ૧૯૯૦-૯૧ માટે શોધો.

વિગત	મકાન		
	અ	બ	ક
જગ્યા કરવી			
મ્યુનિસિપલ કિંમત	૧૨,૫૦૦	૧૨,૫૦૦	૨૨,૯૦૦
વ્યાજબીભાડા કિંમત	૧૪,૧૦૦	૧૪,૧૦૦	૨૩,૯૦૦
ખરેખર ભાડું	૧૨,૯૦૦	૧૪,૫૦૦	૨૩,૫૦૦
ખરેખર મળેલ ભાડું	૧૩,૭૦૦	૧૪,૯૦૦	૧૪,૪૦૦
નહીં મળેલ ભાડું	૭૦૦	૧,૫૦૦	૪,૯૦૦

૩

શ્રીમતી ગીતાબેન ૧ એપ્રિલ ૧૯૯૦ના રોજ નીચેના રોકાણો ધરાવે છે. જેને આધારે તેમની અન્ય સાધનોની આવકના શીર્ષક હેઠળ આકરણી વર્ષ ૧૯૯૦-૯૧ માટે કરપાત્ર આવક ગણો.

A B C લી. ના ડિબેન્યર્સના વ્યાજની આવક રૂ. ૧,૬૦૦/-

R B I ના ટેક્સ રીલીફ બોન્ડ પરનું વ્યાજ રૂ. ૮,૦૦૦/-

X Y Z લી.ના લીસ્ટેડ ડિબેન્યર્સના વ્યાજની આવક રૂ. ૩,૫૮૮ (આવકવેરા દર ૧૦.૩૦%)

૮% ના IDBI બોન્ડના વ્યાજની આવક રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦/- ના રોકાણ પર રૂ. ૧૪,૩૫૨/- (આવકવેરા દર ૧૦.૩૦%)

ઈ.શેર્સ પરના ડિવિડંડની આવક રૂ. ૭,૩૭૦/-

બેંકના વ્યાજની આવક રૂ. ૧૨,૨૦૦/-

૧

શ્રી મેહુલકુમાર તા. ૩૦ જૂન ૧૯૯૦ ના રોજ એક કંપનીના શેર રૂ. ૧૨,૫૦,૦૦૦/- માં વેચે છે જે ૧૨ માસ કરતાં વધુ સમયથી ધારણ કરેલ છે. આ વેચાણના સંદર્ભમાં રૂ. ૭૦,૦૦૦/- નો ખર્ચ થાય છે. આ સાથે તા. ૧ નવેમ્બર ૧૯૯૦ ના રોજ તેઓ ઈન્ફાસ્ટ્રકચર બોન્ડ રૂ. ૪,૦૦,૦૦૦/- માં ખરીદે છે. તેમજ યુ.ટી.આઈ.ના કેપિટલ ગેઈન્સ યુનિટ્સ રૂ. ૧,૨૦,૦૦૦/- માં ખરીદે છે. કરપાત્ર મૂડી નફો ગણો.

- વિભાગ-ગ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે ચાર) (4×5=20)
- ૧ બચતનો કુલ રકમો પર આધારિત કપાતો.
 - ૨ આવકની પુનઃઆકરણી
 - ૩ સંપૂર્ણપણે કરમુક્ત સવલતો
 - ૪ મકાન મિલકતનું વાર્ષિક મૂલ્ય
 - ૫ રહેઠાણના દરજ્જાના વર્ગો.
- વિભાગ-ઘ નીચેના વિધાનો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો. (10×1=10)
- ૧ આવકવેરા નિયમો બનાવવાનો અધિકાર સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ ડાયરેક્ટ ટેક્ષીસને છે.
 - ૨ ચા નું ઉત્પાદન કરનાર અને વેચનાર કોઈ કંપનીની આવક ધંધાકીય આવક માનવામાં આવે છે.
 - ૩ કરની જવાબદારી કરદાતાના રહેઠાણના દરજ્જા ઉપર આધાર રાખે છે.
 - ૪ મ્યુનિસિપલ વેરા ભરવાની જવાબદારી ભાડુઆત પર છે.
 - ૫ લાંબાગાળાની મૂડી મિલકત એટલે એવી મિલકત કે જે ૩૬ માસ કરતાં વધુ સમયથી ધારણ કરેલ હોય.
 - ૬ કરમુક્ત વેપાર જામીનગીરીનો વ્યાજનો દર આખો હોય તો પણ હંમેશા ગ્રોસિંગ અપ કરવું પડે છે.
 - ૭ ધરભાડાં ભથ્થાંની મુક્તિ માટે, બધા ભથ્થાંઓ પગારમાં ઉમેરાય છે.
 - ૮ કંપની દ્વારા તેના કર્મચારીઓને મફત ગેસ પૂરો પાડવામાં આવે તે સવલત કરપાત્ર છે.
 - ૯ વ્યક્તિએ પોતાના સ્વાસ્થ્ય માટે લીધેલ મેડિકલ વીમાનું પ્રીમિયમ કરકપાત્ર મળવાપાત્ર છે.
 - ૧૦ કાયદેસરના પ્રોવિડન્ટ ફંડમાં જમા કરવામાં આવેલ વ્યાજ પગારની આવકમાં સમાવેશ થાય છે.